

We Lwowie, dnia 7. kwietnia 1900.

Aleg. 115

Sprawozdanie

Komisji sanitarnej o sprawozdaniu Wydziału krajowego o istniejących okręgach, tudzież w przedmiocie utworzenia dalszej seryi okręgów sanitarnych w r. 1900.

Wysoki Sejmie!

Wydział krajowy na zasadzie postanowień ustawy o urządzeniu służby zdrowia w gminach i obszarach dworskich, z dnia 2. lutego 1891 Nr. 17. Dz. ust. i rozp. kraj. przedstawił Wysokiemu Sejmowi sprawozdaniem z dnia 14 listopada 1899 LW. 64.533 i dodatkowem sprawozdaniem z dnia 27. marca 1900 LW. 21.196 wnioski co do dalszego pomnożenia okręgów sanitarnych w r. 1900.

Od wejścia w życie ustawy o urządzeniu służby zdrowia w r. 1892 aż po koniec r. 1899 t. j. w 8-letnim okresie utworzono 115 okręgów sanitarnych w 64 powiatach i tak po 3 okręgi sanitarne posiadają powiaty: Brody, Brzeżany, Chrzanów, Drohobycz, Dobromil, Gródek, Jarosław, Kołomyja, Nadwórna, Nowy Targ, Przemysły, Mościska, Myślenice, Nisko, Wadowice.

Po 2 okręgi powiaty: Bochnia, Brzesko, Buczacz, Cieszanów, Dolina, Horodenka, Jasło, Kossów, Lisko, Rawa, Ropczyce, Rzeszów, Sanok, Sokal, Stare miasto, Stryj, Tarnobrzeg, Tłumacz, Trembowla, Turka, Żydaczów.

Po 1 okręgu posiadają powiaty: Biała, Bóbrka, Bohorodczany, Borszczów, Czortków, Grybów, Husiatyn, Jaworów, Kałusz, Kolbuszowa, Kraków, Lwów, Łańcut, Podhajce, Przemysł, Rohatyn, Rudki, Sambor, Skala, Śniatyn, Stanisławów, Tarnopol, Wieliczka, Zaleszczyki, Zbaraż, Złoczów, Żółkiew, Żywiec.

W wyżej przytoczonych 64 powiatach nie funkcyonuje 10 okręgów sanitarnych a to: w Andrychowie, Boryni, Dzikowie starym, Horożanie wielkiej, Kozcowej, Kurowicach, Mościskach, Nowem Siole, Probuźnie i Tuchołce.

Nie funkcyonowanie tych 10 okręgów tłumaczy Wydział krajowy w Horożanie wielkiej i Andrychowie niedopełnieniem pewnych formalności, żądanych przez Wydział krajowy przed zatwierdzeniem odnośnych nominacji lekarzy okręgowych, — w Mościskach z powodu ewentualnej zmiany siedziby na Hussaków, nie otrzymał Wydział krajowy jeszcze opinii ze strony c. k. Namiestnictwa, a w reszcie okręgach częścią z powodu opróżnienia, przeważnie zaś dla braku kompetentów. Wydatki z funduszu krajowego na ryczałty objazdowe lekarzy okręgowych i subwencye przewidziane §. 12. ustawy z dnia 2. lutego 1891, przedstawiają się od początku organizacyi okręgów sanitarnych w cyfrach następująco:

w r. 1892 z uchwalonego kredytu	2.000 zł. w kwocie	240 zł.
" 1893	" " 4.000	" " 3.013 "
" 1894	" " 15.000	" " 6.090 "
" 1895	" " 18.000	" " 11.095 "
" 1896	" " 18.000	" " 15.633 "
" 1897	" " 25.000	" " 22.053 "
" 1898	" " 29.000	" " 27.577 "
" 1899	" " 35.000	" " 30.109 "

Wydział krajowy wstawił do preliminarza budżetu krajowego na rok 1900 kredyt w kwocie 40.000 zł. (80.000 koron) i przedstawia Wysokiemu Sejmowi na podstawie przedłożonych podań i opinii ze strony Wydziałów powiatowych i c. k. Namiestnictwa wnioszek na utworzenie w r. 1900 następujących 14 okręgów sanitarnych:

w Chocimierzu pow. Tłumacz, obok istniejących w Ottynii i Niżniowie,
w Chorostkowie pow. Husiatyn, obok istniejącego w Probuźnie,
w Cisnej pow. Lisko, obok istniejących w Baligródzie i Lutowiskach,
w Knihyninie pow. Stanisławów, obok istniejącego w Maryampolu,
w Lipnicy murowanej pow. Bochnia, obok istniejących w Łapanowie i Ujściu

Solnem,

w Łyścu pow. Bohorodczany, obok istniejącego w Bohorodczanach,
w Majdanie pow. Kolbuszowa, obok istniejącego w Sokołowie,
w Mikulińcach pow. Tarnopol, obok istniejącego w Czernichowie,
w Mrzygłodzie pow. Sanok, obok istniejących w Jaśliskach i Rymanowie,
w Niżankowicach pow. Przemyśl, obok istniejącego w Medyce,
w Osieku pow. Biała, obok istniejącego w Buczkowicach,
w Rajtarowicach pow. Sambor, obok istniejącego w Łące,
w Ryglicach pow. Tarnów, który niema jeszcze okręgów,
w Toustem pow. Skalał, obok istniejącego w Tarnorudzie.

Z przedstawionych przez Wydział krajowy Wysokiemu Sejmowi sprawozdań z r. 1898 i 1899 widzi Komisya sanitarna, że ta użyteczna organizacya lekarzy okręgowych rozwija się i że z czasem wyda rezultaty pomyślne a tem samem przyczyni się do znacznego polepszenia warunków zdrowotnych w gminach kraju naszego.

Ze wszystkich zarządzeń Wydziału krajowego widać, że tenże nie ustaje w swych usiłowaniach doprowadzenia organizacyi służby lekarskiej okręgowej w kraju do tego stanu, iżby ona spełniała w zupełności zadania i nadzieje w niej pokładane — tudzież usprawiedliwiła ofiary położone na ten cel przez kraj cały.

Z ważniejszych zarządzeń Wydziału krajowego wydanych w kierunku należytego spełnienia zadań tej instytucyi musi Komisya sanitarna podnieść zarządzenie, aby lekarze okręgowi przedkładali w okresach półrocznych sprawozdania ze swych czynności i spostrzeżeń poczynionych przy peryodycznych objazdach gmin do okręgu przydzielonych. Szczegóły tych sprawozdań, o ile rozchodzi się o usunięcie wadliwości i usterek sanitarnych przez c. k. Władze polityczne, komunikowane bywają bezzwłocznie c. k. Namiestnictwu, po odpowiednich zarządzeniach ze strony wydziałów powiatowych co do tych spraw, które należą do zakresu działania Władz autonomicznych.

Wydział krajowy wychodząc z zapatrywania, iż pomoc lekarzy okręgowych okazałaby się illuzoryczną w wypadkach, gdzie chory z powodu istotnego ubóstwa nie jest w stanie zakupić sobie przepisanego lekarstwa, zwrócił uwagę Wydziałowi powiatowemu okólnikiem z dnia 26. października 1898 l. 59.167, na potrzebę wyznaczenia pewnych choćby drobnych kwot z funduszów gminy lub obszaru dworskiego

na zakupno leków dla ubogich. Ze sprawozdania Wydziału krajowego przedłożonego Wysokiemu Sejmowi widać, że z funduszków ubogich uchwalone zostały pewne kwoty na zakupno lekarstw dla ubogich chorych gmin należących do danego okręgu. Lekarstwa te wydawane bywają lekarzom okręgu z aptek miejscowych na podstawie asygnat Wydziału powiatowego, dla obdzielenia niemi chorych, których ubóstwo wiarygodnie stwierdzonem zostało.

Opierając się na szczegółach wyżej przytoczonych, komisya sanitarna przedkłada Wysokiemu Sejmowi następujący wniosek:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sejm przyjmuje sprawozdanie niniejsze do wiadomości.

II. Sejm upoważnia Wydział krajowy do utworzenia w roku 1900 dalszej seryi okręgów sanitarnych a mianowicie: w Chocimierzu, Chorostkowie, Cisnej, Knihyninie, Lipnicy murowanej, Łyścu, Majdanie, Mikulińcach, Mrzygłodzie, Niżankowicach, Osieku, Rajtarowicach, Ryglicach, i Toustem.

III. Sejm zatwierdza wstawiony do preliminarza budżetu krajowego na rok 1900 pod Rubr. V. wydatków, kredyt w wysokości 40.000 zł. na pokrycie ryczałtów podróży dla lekarzy okręgowych i subwencye dla powiatów przewidziane §. 12. ustawy z dnia 2. lutego 1891 Nr. 17. Dz. ust. i rozp. kraj. tak dla istniejących jak i nowo utworzyć się mających okręgów sanitarnych w r. 1900.

Petycję miasteczka Maków Ls. 176/99 i sąsiednich gmin przekazuje Sejm Wydziałowi krajowemu do zbadania i możliwego uwzględnienia.

Przewodniczący:

Dr. H. Jordan.

Sprawozdawca:

Dr. Olpiński.

